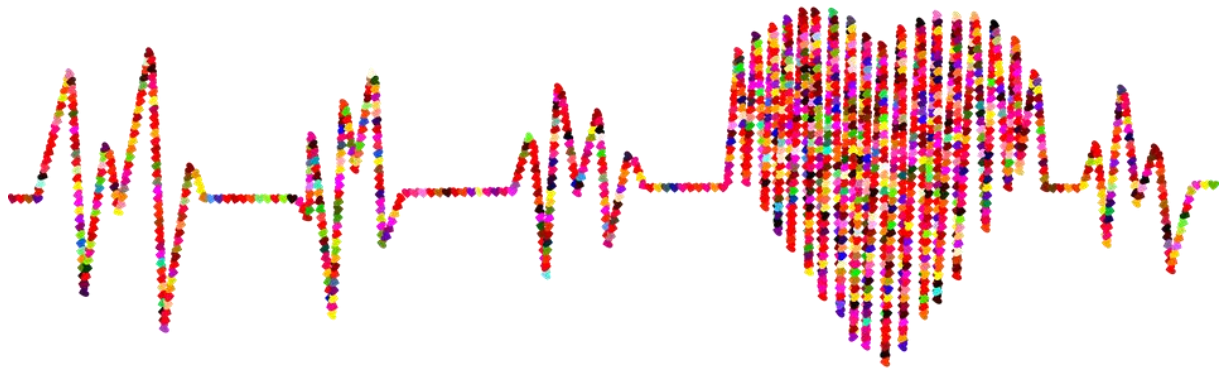

ARVIKA KOMMUN

Kommunövergripande

Elevhälsoplan

Innehåll

Inledning.....	3
Syfte.....	3
Mål	3
Bakgrund och styrningar	4
Elevhälsans uppdrag.....	5
Elevhälsans organisation i Arvika kommun.....	7
Elevhälsans professioner och uppdrag.....	8
Elevhälsans medicinska insats.....	8
Främjande och förebyggande insatser:.....	8
Elevhälsans psykosociala insats	10
Främjande och förebyggande åtgärder	10
Elevhälsans specialpedagogiska insats.....	11
Främjande och förebyggande åtgärder	11
Elevhälsans psykologiska insats	13
Främjande och förebyggande åtgärder	13
Kommunens elevhälsoteam – organisation och innehåll	13
Sekretess och dokumentation.....	14
Sekretess och tystnadsplikt inom skolan	15
Sekretess och vårdnadshavare.....	15
Sekretess och samtycke	15
Elevhälsans dokumentation	16
Kvalitetsarbete och ELSA.....	16
Skolnärvaro	16
Stadieövergångar	17
Kommunens riktlinjer, handböcker och handlingsplaner	18
Referenslista.....	19

Inledning

Syfte

Mående och lärande hänger ihop. Medvetenheten och insikten om detta tillsammans med ett salutogent förhållningssätt ska genomsyra kommunens arbete med barn och elever.

Elevhälsoplanen är ett kommunövergripande dokument som har upprättats för att vara ett stöd i det dagliga arbetet i verksamheterna. Samtidigt fungerar planen också styrande genom att peka ut värderingar och synsätt som ska prägla detta arbete. Allt i syfte att skapa bästa tänkbara förutsättningar för barns och elevers utveckling.

Om det på respektive skolenhet upprättas en egen elevhälsoplan ska denna göras med den kommunövergripande elevhälsoplanen som utgångspunkt.

Mål

Det övergripande målet med elevhälsoarbetet i kommunen är att *utveckla den tillgängliga lärmiljön*, med vilket menas en verksamhet där förutsättningar för lärande bland annat kännetecknas av rätten till lärande och trygghet, delaktighet, en aktiv elevhälsa, samt menings- skapande och motivation. Därmed är elevens mående, lärande och utveckling utgångspunkt och målet för alla professioners arbete i skolan.

Elevhälsoplanen ska medverka till att förtydliga:

- att verksamheternas arbete tar avstamp i det salutogena perspektivet
- att fokus i arbetet ligger på anpassningar av skolans miljö och relationskompetens, istället för på individer. Teoretiska utgångspunkter för detta blir systemiskt och relationellt perspektiv; till skillnad mot det kategoriska perspektivet.

Samt:

Systemiskt perspektiv – *medvetenheten om att individer, grupper och skolan som organisation interagerar med varandra och med det omgivande samhället. Insatser på respektive nivå ger därmed konsekvenser på alla nivåer. Till exempel påverkar en insats i klassen den enskilde eleven och tvärtom.*

Relationellt perspektiv – *betonar interaktionen mellan eleven, undervisningen och verksamhetens utformning. Utgångspunkten blir att ta reda på vad eleven förmår att göra i det sammanhang den befinner sig i, snarare än att diagnosticera individuella skolsvårigheter som egenskaper hos eleven.*

Kategoriskt perspektiv – *individens svårigheter förklaras utifrån begåvning, hemförhållanden och funktionsnedsättningar. Eleven ses som bärare av svårigheterna, vilka betraktas som avvikelser från det normala.*

- bidra till att skapa en likvärdig elevhälsa i kommunen
- visa på hur elevhälsoarbetet kan systematiseras och utvecklas.

Bakgrund och styrningar

I skollagen från 2011 samlades skolhälsovården, den särskilda skolhälsovården och de specialpedagogiska insatserna i en samlad elevhälsa. Denna innefattar medicinska, psykologiska, psykosociala och pedagogiska insatser som ska stödja *alla* elevers utveckling mot utbildningens mål. Det viktiga är alla elevers lika tillgång till utbildning samt en likvärdig utbildning.

Elevhälsoarbetet ska präglas av ett dubbelriktat samband mellan hälsa och lärande då det har påvisats hur hälsa har stor betydelse för elevers skolprestationer och välbefinnande, liksom möjlighet att fungera i skolans sociala miljö; och skolprestationerna i sin tur har också betydelse för hälsan.

Viktigt att tydliggöra i sammanhanget är också skolans värdegrund som ska genomsyra hela skolans arbete och därmed också elevhälsans; *Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.* (Lgr 11). Detta tillsammans med Barnkonventionen skapar en helhet och skapar vikten av att verksamheten präglas av ett barnperspektiv.

Elevhälsans uppdrag

Elevhälsan är en resurs i skolans arbete med att skapa en hälsofrämjande skolmiljö, den regleras i skollagen och arbetet ska främst vara hälsofrämjande och förebyggande. Det förutsätter således en hög samverkan mellan elevhälsans personal och övrig personal i skolan som till exempel lärare, socialpedagoger, resurspersoner och studie- och yrkesvägledare.

Elevhälsan omfattas av både skolväsendet och hälso- och sjukvården och styrs genom Skolverkets och Socialstyrelsens publicerade föreskrifter.

En sammanfattning av elevhälsans uppdrag enligt förarbetena till skollagen är:

Generellt riktat arbete

- främja elevers lärande, utveckling och hälsa
- förebygga ohälsa och inlärningssvårigheter
- bidra till att skapa miljöer som främjar lärande, utveckling och hälsa.

Individuellt riktat arbete

- bidra med att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål
- undanröja hinder för lärande, utveckling och hälsa
- uppmärksamma och på rektors uppdrag utreda orsaker till inlärningsproblem
- uppmärksamma och utreda orsaker till ohälsa
- bidra med åtgärder och anpassning för varje enskild elev i behov av särskilt stöd.

Sammanfattat innebär arbetet att reducera riskfaktorer (förhållanden som ökar sannolikheten för att ett barn ska utveckla problem) och att stärka skyddsfaktorer (förhållanden som ökar en persons motståndskraft mot belastningar eller dämpar effekten av riskfaktorer).

Barn är olika och har också olika motståndskraft, samt verkar i olika sociala kontexter där sociala faktorer, livsstilsfaktorer och samhällsfaktorer skapar olika förutsättningar. Positiva vuxenkontakter, goda sociala nätverk och socialt stöd är hälsofrämjande faktorer som hjälper individer.

En förutsättning för elevernas trygghet är bra relationer och tillit till vuxna på skolan; det relationella perspektivet. All skolpersonal har ett särskilt ansvar för att skapa detta. En del i arbetet är att tydliggöra för eleverna till vem, när och hur de kan kommunicera med skolpersonal i vardagen om de stöter på problem i inläringen eller mår dåligt över något.

Samverkan med vårdnadshavare är en viktig del i elevhälsoarbetet och vårdnadshavare ses som en resurs i skolans arbete med eleverna. All skolpersonal ska sträva efter att skapa bra relationer till vårdnadshavare.

Ytterligare en viktig del i arbetet är samarbetet med externa aktörer som exempelvis socialtjänst samt hälso- och sjukvård.

Elevhälsans arbete ska vara baserat på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Barnperspektiv – består av tre aspekter:

1. *Barnperspektiv*; en vuxen så långt som möjligt sätter sig in i ett barns situation och försöker se till barnets bästa.

2. *Barnets perspektiv*; man lyssnar på barnet och det får utifrån ålder och mognad möjlighet att bidra med sina erfarenheter, synpunkter och förslag.

3. *Barnrättsperspektivet*; avser barnets rättsliga status, och är inte en personlig tolkning.

Hälsofrämjande arbete – innebär att stärka eller bibehålla människors fysiska, psykiska och sociala välbefinnande, med fokus på att stärka människors delaktighet och tilltro till sin egen förmåga.

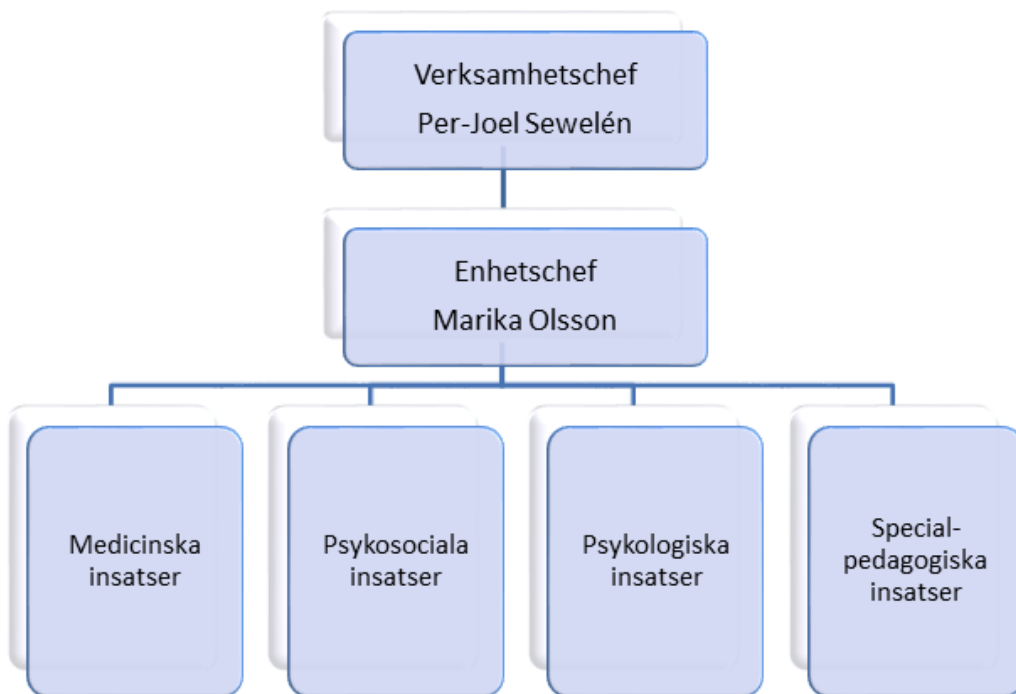
Förebyggande arbete – innebär att förhindra uppkomsten av eller påverka förlopp av sjukdomar, skador och fysiska, psykiska eller sociala problem för att minska risken för ohälsa.

Åtgärdande arbete – innebär att hantera problem och situationer som har uppstått i en organisation, grupp eller hos en individ.

Salutogent perspektiv – att fokusera på faktorer som orsakar och vidmakthåller hälsa.

Hälsofrämjande förhållningssätt – ambitionen att identifiera, stärka och ta hänsyn till individens egna resurser. Individens mål och mening i livet ska respekteras.

Elevhälsans organisation i Arvika kommun

Elevhälsans medicinska, psykologiska, psykosociala samt delar av de specialpedagogiska insatserna är organiserade i en central enhet som leds av en enhetschef. De specialpedagogiska insatser som inte är organiserade i denna enhet är organiserade under respektive skolenhet med rektor som chef.

Enhetschefen för elevhälsan har som uppdrag att leda och samordna elevhälsans samlade insatser. Det innebär bland annat att organisera insatserna, leda utvecklingsarbete samt ansvara för fortbildning i förhållande till de särskilda kompetenser som var och en bidrar med. Detta förutsätter ett nära samarbete med övrig skolläring, bland annat gällande utvecklingsarbete och fortbildning. Enhetschefen tillhör samma ledningsgrupp som gymnasiechefen, grundskolechefen och barnomsorgschefen.

Rektor beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Rektor ansvarar för att eleverna får det stöd de har rätt till för att nå målen, bland annat genom beslut om särskilt stöd, åtgärdsprogram och anpassad studiegång.

Skolchefen ska se till att de föreskrifter som gäller för utbildningen följs. Skolchefen ansvarar för att genomföra ett systematiskt kvalitetsarbete genom att följa, utvärdera och utveckla verksamheten.

Huvudmannen (Kommunfullmäktige) är ytterst ansvarig för att skolans verksamhet följer de bestämmelser som finns.

Elevhälsans professioner och uppdrag

Nedan följer en beskrivning av det uppdrag som varje insats inom elevhälsan har. Rektor ansvarar för att prioritera bland arbetsuppgifterna som finns inom uppdraget. Samtidigt är det viktigt att betona all skolpersonals ansvar för elevhälsoarbetet, som ska ske i samverkan med de olika professionerna. På så sätt kopplas lärande, hälsa och undervisning ihop till en helhet som bildar skolans lärmiljö. Därmed kan skolans olika personalkategorier inte arbeta skilt från varandra utan ska istället integrera sina olika uppdrag till en helhet. En viktig förutsättning för detta är att vid fortbildningsinsatser tänka in all skolpersonal.

Studier visar att läraren är skolans viktigaste elevhälsoresurs, främst genom relationen till eleven. Därmed blir samarbetet med elevhälsans personal centralt. Elevhälsoarbetet bedrivs som en följd tillsammans på skolan.

Elevhälsans medicinska insats

Skolsköterska och skolläkare erbjuder medicinsk kompetens i en pedagogisk värld med elevernas mående i fokus. Detta sker genom att träffa alla elever regelbundet i förskoleklass, årskurs 2, 4, 7, samt årskurs 1 på gymnasiet på hälsobesök hos skolsköterska. Hälsosamtalen tillsammans med hälsoenkätens resultat sammanställs i elevhälsodatabasen ELSA.

Medicinska elevhälsan är tillgänglig för stöd och rådgivning till elever, vårdnadshavare och skolpersonal. En av skolsköterskorna är medicinskt ledningsansvarig enligt hälso- och sjukvårdslagen.

Främjande och förebyggande insatser:

Organisationsnivå

- Besöker alla skolor varje vecka.
- Förmedlar statistik om elevers mående och trivsel genom ELSA till skolor.

- Hälsosamtal med fokus på empowerment och identifiering av skydds- och riskfaktorer; skolsituationen, oro inför skoldagen, framtidstankar och upplevelse av betygskrav.
- Följer upp elevhälsans medicinska del i kommunens och skolors systematiska kvalitetsarbete.
- Erbjuder vaccination till alla elever enligt nationellt vaccinationsprogram.
- Följer alla elevers tillväxt, mående och utveckling.
- Syn- och hörselkontroll i förskoleklass och vid besvär.
- Ryggkontroller i årskurs 4 och 7.
- Medicinsk information och handledning till skolpersonal, vårdnadshavare och elever gällande olika funktionsvariationer i syfte att undanröja hinder för elevers lärande.
- Regelbunden öppen mottagning för enklare sjukvård för elever.
- Deltar i skolornas elevhälsoteam.

Gruppnivå

- Hälsopedagogik där skolsköterska kompletterar lärares undervisning om till exempel pubertet, sex- och samlevnad, må bra, psykisk hälsa och kroppens funktioner.
- Undervisar elever och personal gällande blodsmitta och förstahjälpen.
- Bedömning, råd och åtgärder vid smittorisker.

Individnivå

- Besök av enskilda elever utifrån behov.
- Erbjuder komplettering av vaccination för elever som saknar vissa vaccinationer.
- Förmedlar enskilda elevers behov till ansvarig personal på skolan.
- Följer upp "hälsoproblem" som har framkommit vid besök eller annan kontakt genom:
 - återbesök hos skolsköterska
 - samverkan med vårdnadshavare
 - samverkan med skolpersonal och övrig elevhälsopersonal
 - skolläkarbedömning
 - samverkan med annan hälso- och sjukvård
 - samverkan med socialtjänsten.

Elevhälsans psykosociala insats

Skolkuratorerna arbetar från förskoleklass till gymnasiet genom rådgivning och vägledning i arbete både med enskilda elever/familjer och med elev- och personalgrupper.

Främjande och förebyggande åtgärder

Organisationsnivå

- Deltar i skolors elevhälsoteam och bidrar med kunskaper i socialt/psykosocialt arbete.
- Deltar i skolors kvalitetsarbete genom medverkan och utveckling av elevhälsoarbetet.
- Ger stöd och råd till rektorer utifrån ett psykosocialt perspektiv i allmänna sociala frågor samt lagstiftning.
- Deltar i arbetet med upprättande och uppföljning av "Plan mot diskriminering och kränkande behandling", samt i det åtgärdande arbetet.
- Deltar i nätverk med andra kuratorer i andra kommuner.
- Samverkar med andra verksamheter, myndigheter och organisationer.
- Bidrar med kunskaper om risk- och skyddsfaktorer för elevers hälsa, sociala situation samt lärande och utveckling.
- Uppmärksammar kunskap om elevers generella psykosociala hälsa och sociala situation i elevhälsans övriga arbete.

Gruppenivå

- Kartlägger klasser och grupper gällande relationer och psykosocial miljö.
- Handleder skolpersonal i psykosociala frågor.
- Arbetar med grupper av elever med till exempel värdegrundsarbete, konfliktlösning och temaarbete.

Individnivå

- Håller föräldrastödjande samtal.
- Genomför samtal såsom stöd- motivations- och krissamtal liksom utredande, rådgivande och bearbetande samtal relaterade till skolsituationen med enskilda elever själva eller tillsammans med vårdnadshavare.
- Informerar vårdnadshavare om aktuell lagstiftning gällande elever i behov av särskilt stöd.
- Informerar elever och vårdnadshavare i studieekonomiska frågor.
- Genomför skolsociala kartläggningar för enskilda elever vid behov.
- Medverkar vid behov av upprättande och uppföljning av åtgärdsprogram.
- Deltar i möten runt enskilda elever.

Elevhälsans specialpedagogiska insats

Elevhälsans specialpedagoger arbetar tillsammans med skolornas personal och ledning för att utveckla tillgängligheten i skolans pedagogiska miljö, samt specifikt arbeta för elevers rätt att uppleva delaktighet i skolans miljö utifrån sina förmågor.

Förskolans specialpedagoger och en specialpedagog med inriktning mot grundskolan är organiserade inom kommunens centrala elevhälsa, medan specialpedagogerna i grundskolan och gymnasiet är organiserade på respektive skola.

Främjande och förebyggande åtgärder

Organisationsnivå

- Skapar tillsammans med rektor målsättning, plan för genomförande och tidsplan för utveckling av en tillgänglig lärmiljö på skolor.
- Skapar stressreducerad lärmiljö bland annat genom generella neuropsykiatriska anpassningar av den pedagogiska och fysiska miljön.
- Använder metoden "kollegialt lärande" tillsammans med annan skolpersonal för att utveckla lärmiljöer.
- Samarbetar med lärare vid val av läromedel i syfte att säkerställa det specialpedagogiska perspektivet.
- Deltar i skolors övergripande tema-arbeten som till exempel DATE (material från Specialpedagogiska skolmyndigheten med syfte att stärka elevers delaktighet och självkänsla) och "vänskap och hälsa".
- Reviderar årligen skolors och fritidshems planer mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.
- Tar tillsammans med rektor, skolpersonal och övrig elevhälsopersonal fram konkreta metoder för att stärka skolors värdegrundarbete.
- Utbildar och handleder skolans och fritidshemmens personal inom det specialpedagogiska området genom till exempel studiecirklar.
- Omvärldsbevakar samt inspirerar till nya arbetsmetoder utifrån aktuell forskning, till exempel kooperativt lärande, balanserade barn och pulshöjande aktiviteter.
- Kartlägger specialpedagogiska behov på fritidshem och skolor.
- Samverkar med övrig elevhälsopersonal och deltar på skolors elevhälsomöten.
- Deltar i skolors uppföljning av trygghetsenkäter.
- Följer upp elevhälsans specialpedagogiska del i kommunens och skolors kvalitetsarbete.

Gruppnivå

- Deltar på klasskonferenser utifrån frågeställningar som hur klassen fungerar som helhet, vilka behov som finns i klassen, anpassningar som behövs – tillsammans med diskussioner om förhållningssätt och bemötande i både elev- och personalgrupp.
- Uppmärksammar och utreder eventuella orsaker till problem i klasser/grupper i ett tidigt skede tillsammans med övrig skolpersonal, samt andra elevhälsofunktioner.
- Samarbetar med mentorer och övrig elevhälsa runt specifika klasser och grupper.
- Ger feedback till lärare och mentorer gällande generella insatser.
- Stödjer lärare i utformandet av extra anpassningar, samt är behjälplig i framtagande av stödmaterial.
- Stöttar och stärker arbetslag och enskilda lärare i sitt arbete med klasser och grupper.
- Samverkar med lärare kring bedömning av elevers förmågor och kunskaper och hur denne kan visa den på olika sätt.
- Observerar och kartlägger klasser och grupper utifrån ett pedagogiskt perspektiv.
- Samverkar vid stadiövergångar.
- Är handledande, rådgivande och samtalande med skolans personal, kollegor och vårdnadshavare i pedagogiska frågor.

Individnivå

- Upptäcker tidigt tillsammans med övrig skolpersonal elever i behov av särskilt stöd bland annat genom att följa "Kommunövergripande handlingsplan gällande svenska och matematik".
- Stödjer lärare i utformandet av extra anpassningar, samt är behjälplig i framtagande av stödmaterial.
- Ansvarar för att upprätta och utvärdera åtgärdsprogram tillsammans med mentorer i samarbete med vårdnadshavare och elever.
- Genomför fördjupade pedagogiska utredningar, observationer och kartläggningar av elever.
- Genomför elevsamtal för att få deras perspektiv samt förslag på lösningar och anpassningar.
- Samverkar med andra instanser som till exempel kommunens skolnärvaroteam, övrig elevhälsa, socialtjänsten, LSS-verksamheten, Region Värmland och Specialpedagogiska skolmyndigheten.
- Utvecklar goda relationer med vårdnadshavare och vid behov deltar på möten med dessa genom till exempel elevkonferens.

Elevhälsans psykologiska insats

Den psykologiska delen av elevhälsan arbetar tillsammans med elevhälsans övriga personal och rektor i syfte att vara stöttande, konsulterande och utredande. Utredningar av elever görs i syfte att tydliggöra deras behov i skolan för att underlätta anpassningar avseende psykosocial miljö, lärmiljö och bemötande. Det salutogena perspektivet är utgångspunkt, där frågeställningar handlar om behov och styrkor eleven har, snarare än svårigheter och funktionsnedsättningar.

Främjande och förebyggande åtgärder

Organisationsnivå

- Deltar i skolors kvalitetsarbete genom att arbeta med organisationsutveckling.
- Implementerar hälsofrämjande och förebyggande åtgärder.
- Stödjer arbetet i att metoder som används i skolan har evidens, samt arbetar med uppföljning och utvärdering.
- Bidrar till att skapa fungerande strukturer för samverkan med andra myndigheter och samverkanspartners.

Gruppnivå

- Erbjuder handledning och konsultation till lärare, arbetslag och rektorer avseende grupper och klasser.
- Arbetar med kompetensutveckling till skolpersonal utifrån ett psykologiskt perspektiv på lärande genom till exempel föreläsningar om elevers behov i skolan, hur grupper fungerar och om bemötande.

Individnivå

- Genomför psykologiska utredningar utifrån ett salutogent perspektiv med fokus på att förebygga framtida svårigheter för elever.
- Handleder och konsulterar i specifika elevärenden.

Kommunens elevhälsoteam – organisation och innehåll

Elevhälsoteam är ett tvärprofessionellt team bestående av elevhälsans olika insatser och som finns på varje skola. Rektor ansvarar för och leder elevhälsoteamets möten. Syftet är att samla elevhälsans insatser och att alla ska bidra med sin unika kompetens. Rektor är den som utifrån skollagen beslutar om vilka åtgärder som ska verkställas. Beslut fattade av rektorn samt elevhälsoteamets möten ska dokumenteras. Rektorn följer tillsammans med elevhälsoteamet upp beslutade åtgärder och utvärderar. Samtliga deltagare i teamet har ett ansvar för en professionell samtalskultur utifrån ett salutogent perspektiv.

I kommunen är visionen med elevhälsoteamet att det ska fungera som ett interprofessionellt team. Detta innebär att det alltid krävs ett samarbete mellan de professionella i teamet för genomförande av uppgifterna samt att samarbetet i teamet ska bidra till en helhet som blir mer än summan av delarna, vilket kräver att var och en i teamet bidrar med sitt perspektiv men även lär av övrigas perspektiv. Den kunskap som var och en bidrar med ska inte bara användas som underlag till insatser och åtgärder utan även till ett professionellt lärande inom teamet. Samarbetet i teamet ska därmed inte begränsas till endast informationsöverföring och samordning.

Vidare är tanken att elevhälsoteamen på skolorna organiseras på så sätt att lärare och elevhälsopersonal träffas regelbundet och i formaliserade former till skillnad mot idag då uppdelning är mer vanlig. Respektive skola organiserar detta utifrån sina förutsättningar vilket innebär att organisationen kan se olika ut i en jämförelse mellan skolorna. Det viktiga blir återigen att ha fokus på skolans lärmiljö och specifikt relationer, snarare än på individen.

För att än mer förstärka detta fokus används EHM- modellen (elevhälsomötet) som ett sätt att fördjupa och samtidigt integrera fler yrkeskategorier på skolan. Modellen kompletterar därmed skolans ordinarie elevhälsoteamsorganisation.

Kortfattat innebär modellen ett strukturerat sätt att mötas och arbeta med elevhälsa. Den tar sitt avstamp i systemteoretiska tankar och antagandet att lärande är grunden för förändring, vilket stämmer överens med elevhälsoplanens syfte. Elevers enskilda skolsvårigheter lyfts till en relationell och kontextuell nivå och omfattar därmed hela skolans lärmiljö. På detta sätt undviks det kategoriska perspektivet .

Se bilaga 1 för mall till elevhälsoteamsmöten.

Sekretess och dokumentation

För offentliga verksamheter gäller regler om sekretess i lagen om offentlighet och sekretess (2009:400). Sekretess innebär förbud att röja en uppgift, vare sig muntligen, genom utlämnande av allmän handling eller på annat sätt. Sekretessen gäller också mellan olika verksamhetsgrenar inom en myndighet. Varje kommunal nämnd som bedriver utbildning är en egen myndighet.

En skadeprovning krävs innan uppgifter lämnas ut, där myndigheten tar ställning till om uppgiften kan lämnas ut utan att eleven/anhörig/närstående lider men. Det krävs att uppgifterna går att koppla till en viss individ, med andra ord kan man ofta lämna ut aidentifierade uppgifter.

Olika uppgifter har olika starkt sekretesskydd, beroende på i vilken del av verksamheten uppgiften finns. Vid så kallad stark sekretess är det elevens eller vårdnadshavarens egen uppfattning som avgör om uppgiften kan röjas. För andra uppgifter är offentlighet

huvudregel, vilket innebär att sekretess bara gäller om det kan antas att eleven/anhörig närstående lider men om uppgiften röjs, så kallad svag sekretess.

Sekretess och tystnadsplikt inom skolan

Elevhälsans psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser tillhör samma verksamhetsgren som skolans övriga verksamhet och regleras i 23 kap 2§ i offentlighets- och sekretesslagen (kapitel utbildning). För elevhälsans medicinska insats regleras sekretessen däremot i 25 kap 1§ i samma lag (kapitel hälso- och sjukvård).

Sekretesskyddet är olika för olika uppgifter. Stark sekretess gäller för uppgifter om en elevs hälsotillstånd och andra personliga förhållanden inom hela elevhälsan: den medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatsen. Svag sekretess gäller dels i särskild elevstödande verksamhet i övrigt, dels för uppgifter som rör ärenden av disciplinär natur, enskilds identitet, adress och andra liknande uppgifter.

För beslut i ärenden gäller ingen sekretess alls. Uppgifter som normalt bör vara sekretessbelagda blir alltså offentliga om de tas med i ett beslut (t ex åtgärdsprogram) och bör därför hanteras med försiktighet.

Som tidigare sagts gäller sekretess mellan olika verksamhetsgrenar inom en myndighet, men om det behövs för att handlägga ett ärende eller bedriva verksamheten kan personal inom en och samma myndighet lämna sekretessbelagda uppgifter mellan sig. Elevhälsans medicinska insats måste göra en sekretessprövning för att lämna ut uppgifter till andra verksamhetsgrenar inom skolan.

Till skillnad från den medicinska insatsen av elevhälsan anses skolpsykologens, kuratorns och specialpedagogens verksamhet inte tillhöra en självständig verksamhetsgren i förhållande till skolans verksamhet i övrigt, vilket innebär att det inte finns någon sekretess mellan dem och annan skolpersonal. Möjligheten ska utnyttjas med omdöme och uppgifterna ska endast lämnas ut om de behövs för att arbetsuppgifter ska kunna fullgöras.

Sekretess och vårdnadshavare

Sekretess gäller mot vårdnadshavare om det kan antas att barnet lider betydande men om uppgiften röjs, till exempel att barnet kan skadas allvarligt psykiskt, fysiskt eller på annat sätt om uppgiften lämnas till vårdnadshavaren.

Sekretess och samtycke

Huvudregeln när någon begär att få uppgifter om en elev är att sekretessprövning ska göras. När det gäller sekretessbelagda uppgifter om elever under 18 år kan vårdnadshavarnas samtycke vara tillräckligt. Då eleven bedöms själv kunna fatta ett sådant beslut kan det räcka

med elevens eget samtycke. Myndiga elever förfogar själva över sekretessen. Ett samtycke kan vara skriftligt eller muntligt.

Elevhälsans dokumentation

Inom elevhälsans insatser finns det krav på dokumentation i ärenden som leder till myndighetsbeslut. Det kan exempelvis gälla beslut om särskilt stöd, avstängning eller mottagande i särskola. Skyldigheten att göra en orosanmälan till socialtjänsten eller anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling förutsätter också dokumentation. Inom elevhälsans medicinska insatser och delar av den psykologiska insatsen finns journalplikt som främst styrs av patientdatalagen. För dokumentation används journalsystemet Profdoc medical office (PMO). Inloggning sker med smartcard till en molntjänst förmedlad av CGM. Idag finns inget gemensamt och enhetligt system för dokumentation av elevhälsoteamens möten men ambitionen är att på sikt skapa detta.

Kvalitetsarbete och ELSA

I Elevhälsodatabasen ELSA dokumenteras den samlade kunskap som inhämtas vid de hälsobesök som erbjuds hos skolsköterskan i förskoleklass, årskurs 4, 7 och årskurs 1 gymnasiet, samt från de hälsoenkäter som elever och vårdnadshavare besvarar inför hälsobesöket. Genom ELSA möjliggörs årliga sammanställningar om elevernas hälsa och utveckling samt jämförelser med övriga länet. En kommunövergripande rutin finns för presentation av den årliga sammanställningen av statistiken. I den kommunövergripande kvalitetsuppföljningen för grundskola och gymnasiet redogörs också för statistiken, och den används som ett underlag i det systematiska kvalitetsarbetet.

Elevhälsodatabasen ELSA ger en övergripande bild av hälsoläget bland barn 6-17 år, vilket underlättar möjligheterna till både främjande och förebyggande insatser inom skola, elevhälsa och annat folkhälsoarbete i länet.

Syftet med ELSA är att på gruppnivå följa alla elevers hälsoutveckling över tid och i olika åldrar samt att få kunskap för att skolan ska bli en bra arbetsplats för alla elever. ELSA består av insamlade och avidentifierade data från elevens hälsobesök och insamling av data sker löpande under hela läsåret och har gjorts sedan läsåret 2010/2011. I syfte att använda statistiken i ett främjande och förebyggande arbete ska en tvärprofessionell arbetsgrupp utifrån en analys av den årliga statistiken ta fram förslag till prioriterade områden att arbeta med för innevarande år.

Skolnärvaro

Målet med skolans verksamhet är att alla elever trivs i skolan, vill vara där samt klarar av att vara där. Vi har emellertid elever som har omfattande eller hel frånvaro från skolan. Elever som går ur skolan utan betyg eller en fungerande skolgång befinner sig i en stor risk att hamna i utanförskap och psykisk ohälsa med stort lidande som följd.

Därför är det av stor vikt att på skolorna skapa en bra miljö för alla elever. Genom skolans organisation, arbetssätt och förhållningssätt skapas en lärmiljö som främjar närvaro i enlighet med elevhälsoplanens syfte. Även här blir det relationella och det systemiska perspektivet avgörande för framgång.

Vidare ska rektor på respektive skola ansvara för att det upprättas tydliga rutiner för rapportering av frånvaro (för att tidigt se signaler på oroväckande frånvaro), samt för att vid frånvaro skyndsamt utreda orsaker och sätta in åtgärder.

För vidare arbete läs grundskolans handbok och rutiner för elever i problematisk skolfrånvaro:

<https://arvid.arvika.se/download/18.13ca610112db7be6ec480004148/1339235057974/Handlingsplan%20f%C3%B6r%20elever%20med%20oroande%20fr%C3%A5nvaro.pdf>

Stadieövergångar

I grundskolans läroplan, *Övergripande mål och riktlinjer*, uttrycks att förskoleklassen, fritidshemmet och skolan ska samverka på ett förtroendefullt sätt med varandra och förskolan för att stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. Inför övergångar ska de berörda skolformerna och fritidshemmet utbyta kunskaper, erfarenheter och information om innehållet i utbildningen för att skapa sammanhang, kontinuitet och progression i elevernas utveckling och lärande.

Det ska även finnas samarbetsformer som syftar till att förbereda barnen och deras vårdnadshavare inför dessa övergångar. Skolan ska också samverka med de gymnasiala utbildningar som eleverna fortsätter till. Genom samverkan och bra rutiner kan barn och elever ges en trygg och bra övergång mellan och inom olika skolformer.

Riktlinjer

Läraren ska

- i samverkan med förskollärare i förskolan, lärare i övriga berörda skolformer och fritidshemmet utbyta kunskaper och erfarenheter samt information om innehållet i utbildningen för att skapa sammanhang, kontinuitet och progression i elevernas utveckling och lärande,
- i samverkan med arbetslaget i förskolan, lärare i övriga berörda skolformer och fritidshemmet förbereda eleverna och deras vårdnadshavare inför övergångar,
- vid övergångar särskilt uppmärksamma elever som är i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd, och ta tillvara möjligheter till kontinuerligt samarbete om undervisningen i förskoleklassen, skolan och fritidshemmet.

Förskoleklassen, fritidshemmet och skolan ska samverka med varandra och förskolan för att stödja elevernas utveckling och lärande. Det handlar bland annat om att utbyta erfarenheter och information inför övergångar.

För att lyckas med samverkan bör:

- ledningen stödja den, ge mandat och resurser och fråga efter uppföljning och utvärdering
- huvudmän utforma gemensamma rutiner för övergångar och samverkan mellan och inom skolformer
- förskolechefen och rektorn ge personalen förutsättningar att ha de samtal som behövs
- förskolan, fritidshemmen och skolan skapa en tydlig struktur och ansvarsfördelning vid övergångar samt hur samverkan ska bedrivas.

Dokumentation

Dokumentationen i förskolan och skolan ska:

- vara kortfattad och distinkt
- innehålla aktuell och relevant information kopplat till progressionen i barnens och elevernas utveckling, lärande och det undervisningsinnehåll de tagit del av
- ha sakligt innehåll, det vill säga inte innehålla värdeladdade ord eller uppgifter om personliga egenskaper.

Syftet med dokumentationen är att ge mottagaren tillräcklig och relevant information för att säkerställa att det sker en progression i elevernas kunskapsinhämtning. Dokumentationen har även stor betydelse för att barn och elever i behov av särskilt stöd ska få anpassningar och rätt typ av stöd. I skollagen finns krav på dokumentation för exempelvis:

- individuella utvecklingsplaner
- utredningar för att bedöma elevers stödbehov
- åtgärdsprogram
- beslut om anpassad studiegång
- individuella studieplaner för nyanlända elever.

Kommunens riktlinjer, handböcker och handlingsplaner

Gällande kommunens riktlinjer, handböcker och handlingsplaner finns de på lärplattformarna [Edwise](#) (grundskolan) och [Dexter](#) (gymnasiet).

Referenslista

Bengtsson, A, Kempe Olsson, M & Necovski, I. (2017) *EHM Elevhälsomötet – en främjande, förebyggande och lärande modell*

Gren Landell, M. (2018) *Främja närvaro – att förebygga frånvaro i skolan*

Hylander, I & Guvå, G (2017) *Elevhälsa som främjar lärande – om professionellt samarbete i retorik och praktik*

Socialstyrelsen & Skolverket. (2016) *Vägledning för elevhälsan*

Specialpedagogiska skolmyndigheten. (2018) *Elevhälsoarbete under utveckling – en antologi*

Specialpedagogiska skolmyndigheten, Neuman, S & Sjöberg, E. (2018) *Det lilla ordet främst – ett förebyggande och hälsofrämjande arbetssätt i skolan*

ARVIKA KOMMUN

Bilaga 1

Mall för EHT-möten

1. Hur mår skolan?

Lägesbild (kortfattad, övergripande, beskrivande bild av skolan; relationer, mående, elever, personal, kränkningar, närvaro, utifrån olika perspektiv)	Åtgärder (eventuella åtgärder utifrån framtagna lägesbild av skolan som helhet; främjande, förebyggande, åtgärdande utifrån olika perspektiv + kortfattat mål/syfte med åtgärden)	Ansvarig (vem ansvarar samt gör vad för respektive åtgärd; olika perspektiv)	Uppföljning (när och hur följs åtgärden upp)

2. Hur mår klasserna/grupperna?

Lägesbild (kortfattad, övergripande, beskrivande bild av klasser/grupper; klimat, mående, grupperingar, kränkningar, närvaro, utifrån olika perspektiv)	Åtgärder (eventuella åtgärder utifrån framtagna lägesbild av klasser/grupper; främjande, förebyggande, åtgärdande + kortfattat mål/syfte med åtgärden)	Ansvarig (vem ansvarar för respektive åtgärd)	Uppföljning (när och hur följs åtgärden upp)

3. Hur mår eleverna?

Namn, klass, mentor	Lägesbild (beskrivning av stressorer och situationer och beteenden; när det funkar och när det inte funkar, relationer med elever/personal utifrån olika perspektiv)	Åtgärder (anpassningar av miljö, krav, stressorer; främjande, förebyggande, åtgärdande utifrån olika perspektiv + kortfattat mål/syfte med åtgärden)	Ansvarig (vem ansvarar samt gör vad för respektive åtgärd; olika perspektiv)	Uppföljning (när och hur)